

Teloorgang dreigt voor Veenkoloniaal cultuurerfgoed

Museum tussen hoop en vrees

Lot Streekhistorisch Centrum in handen van gemeente Stadskanaal

Coördinator Helen Hofman, medewerkers en vrijwilligers van het Streekhistorisch Centrum op misschien wel de meest in het oog springende plek: het snoepwinkeltje.

Foto's: DvhN/Anne Marie Kamp

Door Diana Bosch

STADSKANAAL ■ Blijft het Streekhistorisch Centrum open of gaat het dicht? De ruim vijftwintig medewerkers en vrijwilligers worstelen al weken met die vraag. Op 15 december velst de gemeenteraad van Stadskanaal een definitief oordeel.

Coördinator Helen Hofman, alle medewerkers en vrijwilligers kunnen zich niet voorstellen dat Stadskanaal noodgedwongen afscheid neemt van deze cultuurhistorische plek van formaat. Maar het bestuur is onverbiddelijk. Als er niet meer subsidie komt dan 40.000 euro, dan gaat de stekker eruit.

Mede door die harde opstelling is de onzekerheid in het Streekhistorisch Centrum groter dan ooit. Al vaker wa-

ren er financiële problemen. Maar de geldzorgen zijn nog nooit zo groot geweest als nu. Zo'n 23.000 euro komt het Streekhistorisch Centrum dit jaar te kort. Het bestuur is voor dat bedrag hoofdelijk aansprakelijk en wil die verantwoording niet langer dragen.

Uitgaven

Frans Meerhoff spreekt van een aardige scheur in de broek. "Daarmee kunnen we het volgende jaar niet beginnen. We staan dan weer voor een hele reeks nieuwe uitgaven." Hofman kent de problemen als geen ander. "De emmer raakt steeds voller. Nu stroomt hij over."

Het tekort lijkt de komende jaren alleen maar op te lopen. Het Streekhistorisch Centrum doet daarom een dringend beroep op de gemeente. Het college heeft begrip voor de problemen maar wil eigenlijk niet verder gaan dan de voorgestelde subsidie van 40.000 euro.

■ REPORTAGE | Vijftwintig medewerkers wachten op 'dag des oordeels'

'Dit is knap waardeloos, ik ben erg somber over de toekomst'

Zomaar een dag in Huize ter Marse. Telefoon. "Wil het Streekhistorisch Centrum volgend jaar adverteren", vraagt iemand telefonisch. Coördinator Helen Hofman moet het antwoord schuldig blijven. "We weten niet of we dan nog bestaan."

Ze kan niet anders dan haar schouders ophalen. Ze moet het antwoord wel vaker geven de afgelopen weken. Ook aan mensen die informeren over wat er gebeurt met de door

hen beschikbaar gestelde foto's, documenten, kleding en wat niet al meer. "Maar we krijgen ook veel steunbetuigingen."

Half tien 's ochtends. In het Streekhistorisch Centrum betekent dat koffietijd. Vrijwilligers en medewerkers zitten er aan de lange tafel in de voorkamer van de statige villa. Het is tijd voor een dolletje, voor gezelligheid. De laatste tijd echter gaat het gesprek vaak over hoe het verder moet. "Het is ge-

woon knap waardeloos", zegt iemand. "Ik ben somber. Zoals ik er nu tegen aan kijk, is het straks einde verhaal."

De medewerkers en vrijwilligers hebben hun hoop gevestigd op de Stadskanaalster gemeenteraad. Zij nemen 15 december een besluit over 'hun' subsidie. Als de volksvertegenwoordigers het eens blijken te zijn met het college en slechts 40.000 euro beschikbaar stellen, zit er niets anders op dan afbouwen.

Die gedachte stemt niemand vrolijk. "We zijn allemaal, stuk voor stuk, vergroeid met het Streekhistorisch Centrum. Het gaat ons aan het hart." Daar komt bij dat ook de inwoners van Stadskanaal en de vele bezoekers uit omliggende gemeenten elders naar toe moeten voor (familie)onderzoek of een duik in het verleden. Opgeteld komen jaarlijks zo'n drieduizend mensen op bezoek in het museum.

Hofman: "De collectie hoort bij

Stadskanaal. We hebben hele bijzondere dingen. Zoals een staatscourant uit de achttiende eeuw, waarin Napoleon de mensen oproept hun achternaam bekend te maken."

Tien uur 's ochtends. De koffie is op. Sommigen hebben al een paar keer op hun horloge gekeken. Ze staan te trappelen om weer aan de slag te gaan. Want ja, dat gaat ondanks alles gewoon verder. Geldzorgen of niet.

Particulieren die collecties schonken aan Streekhistorisch Centrum Stadskanaal

'Verzamelen is mijn levenswerk, daar kom ik echt nooit meer af'

'Als foto's thuis liggen, heeft niemand er verder iets aan'

Juweel

Huize Ter Marse, het Streekhistorisch Centrum en de Watertoren. Ze horen bij elkaar en bij Stadskanaal. De stijlvolle villa is meer dan een mooi plaatje. Het is de schatkamer van het Veenkoloniale culturele erfgoed. Bezoekers die vaker in het Streekhistorisch Centrum komen weten met welke minimale middelen de medewerkers zich moeten redden. Vreemd dat de gemeente Stadskanaal geen gehoor geeft aan de noodkreet van het bestuur. De rek is er uit, goedkoper dan nu kunnen de activiteiten niet plaatsvinden. Het gemeentebestuur noemt het Streekhistorisch Centrum keer op keer uitermate belangrijk voor de ontwikkeling van het toerisme. Letterlijk wordt gesproken over een cultuurhistorische parel. Tegelijkertijd zegt het college dat het museum niet meer geld mag kosten. Het zou van de zotte zijn als een gemeente met achttien miljoen euro in haar spaarpot, niet zou bijspringen. Als het museumbestuur het Veenkoloniale juweel noodgedwongen in de uitverkoop gooit, valt de collectie uiteen en is het echt te laat.

REAGEREN?

Bel 0599-631170 of mail naar: o-groningen@dvh.nl

Harm Venema uit Stadskanaal is amateur-historicus. Hij richt zich voornamelijk op de plaats Veendam en de Tweede Wereldoorlog in het algemeen. En omdat Veendam in de Veenkoloniën ligt, wil hij nog wel eens een uitstapje maken naar de andere gemeenten. Waaronder zijn eigen woonplaats. Venema weet alles van, zoals hij zelf zegt, de grootste happening ooit in Stadskanaal.

De Kanaalster doelt op de Poolse bevrijding. Hij beschikt over vele documenten en foto's. Om nog meer informatie in te winnen, was hij in Londen. In het *Public Record Office* zocht hij in databases informatie over verschillende Oost-Groninger plaatsen. "Je kunt er alles vinden. Hele pagina's over Stadskanaal en Veendam bijvoorbeeld."

Ondanks zijn bekendheid met het gigantische archief in de Engelse hoofdstad zweert de Kanaalster bij het Streekhistorisch Centrum. De vele beschikbare kranten

Harm Venema verwent het Streekhistorisch Centrum dikwijls met bijzondere documenten uit de Tweede Wereldoorlog.

Foto: Harry Tielman

en documenten helpen hem keer op keer op weg. Venema neemt in overleg nog al eens iets mee. Voor hem is het 'iets halen, iets brengen'. Vorige week nog bracht documenten uit de Tweede Wereldoorlog en nam een video mee over het bezoek van NSB-leider Mussert aan de Kanaalstreek.

Voor Venema is verzamelen een levenswerk. "Het is

een hobby, ik kom er nooit meer vanaf. Maar eigenlijk is m'n hoofd hobby telefonie. Ik ben een oud-PIT'er, vandaar." "Toen de Kanaalster hoorde over de mogelijke sluiting van het Streekhistorisch Centrum stond hij perplex. "Het is een hele belangrijke instantie. Ik heb ook grote bewondering voor de mensen die er werken. Ze zetten zich er zó voor in."

Het begon met een paar ansichtkaarten in het huis van zijn ouders. Jakob Westendorp vond ze tijdens het verhuizen en ging er eventjes voor zitten. Toen de inwoner van Valthermond een paar kiekjes bekeek en ze niet thuis kon brengen, werd hij nieuwsgierig. Een hobby was geboren. Tegenwoordig is hij een van de vele trouwe bezoekers van het Streekhistorisch Centrum. "Ik blij met zo'n instantie."

Westendorp houdt er van op zoek te gaan naar het verhaal achter de foto. Op beurzen en rommelmarkten speurt hij naar oude foto's, suikerzakjes en rekeningen. Intussen beschikt hij over driehonderd oude foto's. Het merendeel is van oud-Valthermond, maar ook Stadskanaal komt in zijn verzameling voor. Westendorp is ervan overtuigd dat er in totaal vijfhonderd afbeeldingen zijn. "Ik blijf zoeken. Je moet denken aan kaartjes met 'groeten uit..' erop, maar bijvoorbeeld ook

Jakob Westendorp met één van de vele historische foto's die hij naar het Streekhistorisch Centrum heeft gebracht.

Foto: Harry Tielman

aan oude dorps- en oorlogsfoto's."

Dankzij zijn hobby weet hij heel wat over de historie van de streek. Al een jaar of acht schrijft hij voor de dorpskrant *Kiek op de maand*. Voral over zijn woonplaats Valthermond. Bij het Streekhistorisch Centrum hebben ze twintig oude foto's van Westendorp. "Als ze bij mij thuis liggen, heeft

niemand er iets aan. Ik vind het belangrijk dat andere mensen ze kunnen zien." Over de mogelijke sluiting van het museum zegt de verzamelaar: "Ik kan me niet voorstellen dat de gemeente het zover laat komen." Westendorp zou opheffing betreuren. Zijn hele archief wil hij op termijn aan het Streekhistorisch Centrum schenken.

Politiek wikt en weegt voor- en nadelen van 'reddingsplan'

Het lot van het Streekhistorisch Centrum ligt in handen van de politiek. Op 15 december nemen de fracties een besluit. Wordt er voor gekozen om 40.000 euro beschikbaar te stellen en geen cent meer, dan is het einde verhaal. Geven de raadsleden gehoor aan de oproep van het bestuur dan moeten ze minimaal 23.000 euro extra uittrekken. De fractievoorzitters wikkelen en wegen.

Sikke Dijkstra, CDA

"Onze fractie heeft nog geen standpunt ingenomen. Om ons goed voor te bereiden vergaderen we volgende week nog een keer over dit onderwerp. We neigen het collegestandpunt over te nemen. Als we namelijk meer geld willen uittrekken, moeten we daar dekking voor zien te vinden. De algemene reserves aanspreken gaat zo eenvoudig niet."

Ingrid Sterenberg, ChristenUnie

"Wij dragen het Streekhistorisch Centrum best een warm hart toe. We vinden dat er goede oplossingen moet komen. Het zou jammer zijn als het dicht moet. Waar wij benieuwd naar zijn is of vrijwilligers de functie van beheerder er bij kunnen doen. Zo staat het namelijk in het collegevoorstel. Maar de vraag is of die rek er nog in zit. Het gaat ons te ver om extra geld beschikbaar te stellen en dat te betalen uit de gemeente reserves."

Roelf Schoenmaker, PvdA

"Er moet een goede oplossing komen. Tijdens de algemene besprekingen hebben wij voorgesteld meer geld uit te trekken. Dat amendement is toen weer ingetrokken om het college in de gelegenheid te stellen met het bestuur te onderhandelen. Wij zijn er teleurgesteld over dat de gegeven ruimte niet is benut. Wij zijn nog steeds van mening dat Stadskanaal meer geld moet uittrekken."

Ferry Booij, VVD

"Ik vraag me persoonlijk af of het Streekhistorisch Centrum echt wordt gesloten als we die 40.000 euro beschikbaar stellen. Het bestuur vecht voor de zaak om er zoveel mogelijk uit te slepen. Maar het kan natuurlijk best dat ze ook met dat bedrag kunnen overleven. In deze tijd van bezuinigen mag ook deze instelling zijn steentje bijdragen. Anderen moeten dat ook."

Erik Bieze, Gemeentebelangen

"Wij kunnen hier eigenlijk heel kort over zijn. Gemeentebelangen heeft al eerder gezegd dat het Streekhistorisch Centrum gewoon open moet blijven. Wij zijn het er mee eens om dat extra geld beschikbaar te stellen zodat ze een nieuwe beheerder kunnen aanstellen en hun werk goed kunnen doen. En dat extra geld, dat moet dan maar uit de reserves komen of zo."

Wat is er aan de hand?

Door Diana Bosch

Het zijn moeilijke tijden voor het Streekhistorisch Centrum. De portemonnee is leeg, er is een tekort van 23.000 euro en de financiële problemen lijken de komende jaren alleen maar toe te nemen. Er is nauwelijks geld om activiteiten en exposities te organiseren.

Personeelskosten nemen verder toe. Tot overmaat van ramp verandert de regelgeving op het gebied van gesubsidieerde arbeid. Het bestuur dreigt vele duizenden euro's te moeten betalen voor de WIW- en ID-medewerkers.

Voorzitter Frans Meerhoff kaartte de problemen meerdere keren aan bij B en W. Hij meldde in niet mis te verstane woorden dat er activiteiten zouden worden geschrapt en sprak ook toen al over sluiting. In april besloot de raad het Streekhistorisch

Centrum eenmalig te compenseren voor de gestegen (loon)kosten. Onlangs werd dat bedrag omgezet in een structurele vergoeding. Desondanks blijft er onvoldoende geld over om activiteiten te bekostigen. Om een oplossing te vinden, werd een aantal gesprekken gevoerd.

Beheerder

Dat resulteerde twee weken geleden in een nieuw collegevoorstel. Ruim 40.000 euro willen B en W beschikbaar stellen, ter dekking van de gestegen (loon)kosten. Het college wil daarnaast drieduizend euro vrijmaken, zodat het Streekhistorisch Centrum registratie- en archiefwerkzaamheden kan uitvoeren. De gemeentebestuurders voelen weinig voor een tweede scenario. Daarin staat dat de subsidie wordt verhoogd met 6.700 euro om ook een nieuwe beheerder te kunnen aantrekken.

Wethouder Jan-Willem van de Kolk zegt dat de subsidie sinds 2000 al is gestegen met 33 procent. Gezien de voorgestelde bezuinigingen op andere verenigingen en gesubsidieerde instellingen is het volgens hem niet te verkopen het Streekhistorisch Centrum ineens extra geld te geven. De dreigende taal van Meerhoff is voor Van de Kolk geen aanleiding tot het wijzigen van dit standpunt.

VEENDAMMERS WILLEN COLLECTIE OVERNEMEN

Als de nood aan de man komt, wil het Veenkoloniaal Museum in Veendam de collectie van het Streekhistorisch Centrum graag overnemen, zegt directeur Petra Maters. Ze benadrukt dat dat alleen kan gebeuren als er echt geen andere oplossing is. Het centrum beheren, daar voelt Maters weinig voor. "Dat kunnen we niet betalen."